

Vastine hankintaoikaisuvaatimukseen Mikkelin vesilaitoksen johtokunnan päätöksestä 4.6.2020 § 23 koskien Metsä-Sairilan jätevesipuhdistamon varavoimalaitoksen ja muuntajan hankintaa

1. Taustaa ja asian valmistelu

Mikkelin Vesilaitos on kilpailuttanut Metsä-Sairilan jätevesipuhdistamon varavoimalaitoksen ja muuntajan hankinnan avoimena menettelynä ja lähettänyt hankintaa koskevan hankintailmoituksen julkaistavaksi www.hankintailmoitukset.fi ilmoituskanavassa 2.3.2020. Vesiliikelaitoksen johtokunta teki asiassa hankintapäätöksen 4.6.2020 (23 §). Hankintapäätös on lähetetty tiedoksi tarjouskilpailuun osallistuneille 8.6.2020 kirjallisesti (sähköpostitse).

Voimalaite Service Oy (jäljempänä myös oikaisun vaatija) jätti hankintapäätöksestä oikaisuvaatimuksen 15.6.2020. Oikaisuvaatimus liitteineen on esityslistan liitteenä. Voimalaite Service Oy on jättänyt myös hankintapäätöstä koskevan valituksen markkinaoikeuteen 22.6.2020. Hankintapäätöstä ei ole toistaiseksi allekirjoitettu tai muutoin pantu täytäntöön.

Hankintalaissa ei säädetä erikseen hankintaoikaisun käsittelyyn toimivaltaisesta hankintayksiköstä. Siten on mahdollista, että oikaisun käsittelee alkuperäisen hankintapäätöksen tehnyt hankintayksikkö tai toimivalta voidaan uskoa hankintayksikön organisaatiossa jollekin toiselle. Hankintaoikaisun ratkaisemiselle ei ole säädetty erityistä määräaikaa, mutta lähtökohtana on pidettävä mahdollisimman ripeää ratkaisutoimintaa.

2. Voimalaite Service Oy:n vaatimukset

2.1 Yleistä

Voimalaite Service esittää, että hankintayksikkö on soveltanut virheellistä hankintamenettelyä. Voimalaite Service vaatii tämän johdosta, että Mikkelin Vesiliikelaitos hylkää kW-Set Oy:n tarjouksen ja valitsee voittajaksi Voimalaite Service Oy:n tarjouksen.

Perusteluissaan oikaisun vaatija vetoaa erityisesti siihen, että valituksi tullut tarjous ei ole ollut tarjouspyynnössä esitettyjen vaatimusten mukainen ja että hankintaviranomaisen olisi siksi tullut sulkea voittanut tarjous pois tarjouskilpailusta. Sen mukaan hankintayksikkö olisi toteuttanut myös tarjousten vertailun virheellisesti vastoin ilmoittamiaan kilpailuehtoja. Oikaisuvaatimuksessa esitettyjä väitteitä käsitellään yksityiskohtaisesti kappaleissa 2.2 ja 2.3.

2.2 kW-Set Oy:n tarjous

Jatkuva kolmivaiheisen oikosulkuvirran napakorkeus

Oikaisun vaatija esittää voittaneen tarjouksen olevan tarjouspyynnön vastainen ja viittaa perusteluinaan useisiin tarjouksen liitteenä 3 olevan hankintaohjelman vaatimuksiin. Vaatimuksen ”Jatkuva kolmivaiheisen oikosulkuvirran napakorkeus” ja

kuormanantokyky” osalta esittämänsä tueksi Voimalaite Service Oy on liittänyt oikaisuvaatimukseen liitteet ”Tekniset tiedot sisältäen oikosulkuvita tiedot Stamford PI 734 E generaattorista” sekä ”Tekniset tiedot Leroy Somer LSA 51.2 generaattorista, joista oikaisua hakevan mukaan käy ilmi voittaneen tarjouksen tarjouspyynnön vastaisuus.

Hankintayksikkö toteaa, että tarjouspyyntöasiakirjoissa ei ole edellytetty ilmoitettavan oikaisuvaatimuksen liitteistä ilmeneviä tietoja, eikä tällaisia tietoja ole myöskään liitetty kW-set Oy:n voittaneeseen tarjoukseen. Oikaisuvaatimuksen liitteinä olevia teknisiä erittelyitä ei siis sisälly voittaneeseen tarjoukseen, eikä hankintayksiköllä ole ollut velvollisuutta ottaa tällaisia tarjouspyyntöön ja itse tarjoukseen sisällyttämiä tietoja huomioon hankintamenettelyssä.

kW-set on tarjouksen allekirjoittamalla sitoutunut annettujen tietojen oikeellisuuteen ja ajankohtaisuuteen. Oikeuskäytännössä vahvistetun periaatteen mukaan hankintayksiköllä on lähtökohtaisesti oikeus luottaa tarjoajan tarjouksessaan ilmoittamiin tietoihin. Näin ollen hankintayksiköllä ei ole ollut velvollisuutta hylätä kW Set Oy:n tarjousta tarjouspyynnön vastaisena.

Kontissa pulpettimainen tasakatto

Oikaisun vaatijan mukaan kW-setin tarjous olisi tullut hylätä tarjouspyynnön vastaisena myös siksi, että kW-set Oy on tarjonnut merikonttiin asennettua varavoimakonetta. Perusteluinaan Oikaisun vaatija viittaa kW-set Oy:n tarjouksen sivuun 2 sekä lisämateriaalina toimitettuun Himoinsa HTW-1745 T5 tuote-esitteeseen (kW-set Oy:n tarjouksen liite 8). Tarjouspyynnön liitteenä olevan hankintaohjelman mukaan ”Kontin katto on oltava loivasti pulpettimallinen, joka samalla estää veden jäämisen katolle seisomaan.” (hankintaohjelman s. 23).

Hankintayksikkö huomauttaa, että tarjouspyynnössä tai sen liitteissä ei ole pyydetty yksilöitäväksi kontin kattoratkaisua, vaan voittaneessa tarjouksessa tieto kontin kattoratkaisusta on sisällytetty lisämateriaaleina toimitettuihin tarjouksen liitteeseen 1 Tekninen erittely sekä liitteeseen 8. Kuten oikaisun vaatija on esittänyt, tarjouksen sisältöä täydentävässä hankintaohjelmassa kylläkin mainitaan, että kontin katon on oltava loivasti pulpettimainen. Tarjouksen sisältöä täydentäväksi tarkoitettu hankintaohjelma ei kuitenkaan ole tiukasti velvoittava asiakirja, vaan sen tarkoituksena on ollut osoittaa tarjouksen yleiset viitekehykset. Hankintaohjelman luonne ohjeenomaisena asiakirjana on ollut tai ainakin olisi pitänyt olla kaikkien tarjoajien tiedossa tarjouksia laadittaessa. Käytäntö on yleinen varavoimakonehankinnoissa.

Lisäksi Hankintayksikkö painottaa, että tarjouspyyntöä täsmentävän hankintaohjelman ja voittaneen tarjouksen välinen ristiriita on luonteeltaan merkityksetön puute. Esimerkiksi oikeuskäytännössä ratkaisevaksi kriteeriksi tarjouspyynnön mukaisuutta arvioitaessa on noussut se, vaikuttako tarjouksessa oleva puutteellisuus tarjouspyyntöön verrattuna tarjousten vertailukelpoisuuteen. Nyt esiin tuotu puute on luonteeltaan sellainen, että sillä ei ole vaikutusta tarjousten vertailukelpoisuuteen. Oikaisun vaatijan itse esittämä kattoratkaisu on samanlainen kuin voittavassa tarjouksessa.

Polttoaine kohteessa

Tarjouspyynnön liitteenä 3 olevan "Hankintaohjelma" asiakirjan taulukossa 2 "Hankintaohjelman urakkarajaliite" esitetään työmaan hallintoa ja yhteisiä toimintoja sekä eri urakkasuoritusten välisiä urakkarajoja koskevat säännöt. Liitteessä esitetään muun ohella, että "polttoaine kohteessa", kuuluu toimituksen ja työn osalta varavoimaurakoitsijalle. Oikaisun vaatija esittää, ettei kW-setin voittanut tarjous täytä yllä kuvatuilta osin Hankintaohjelmassa asetettuja vaatimuksia, sillä voittaneen tarjouksen liitteen 1 "Tekninen erittely ja toimitussisältö" mukaisen taulukon mukaan polttoaine ei sisälly kW-setin tarjoukseen.

Kuten edellä olevissa kohdissa, kyseessä on merkityksetön yksityiskohta, joka ei ole vaikuttanut tarjousten vertailuun. "Polttoaine kohteessa" tarkoittaa polttoainetta, jolla koneen koekäyttö työmaalla voidaan suorittaa. Tähän tarvittava polttoainemäärä on vähäinen. Koekäyttöajankohtana joko koneen toimittaja tuo kyseisen polttoaineen tai se otetaan työmaalla muuten olevasta jakelupisteestä.

Tarjouspyynnössä ei ole edellytetty tällaista tietoa, eikä hankintayksiköllä ole ollut velvoitetta käydä kaikkia tarjouksia tältä osin läpi. Kuten edellä on todettu, hankintaohjelma ja sen sisältämä urakkarajaliite ei ole luonteeltaan sitova, vaan enemminkin ohjeellinen. Asia ei ole sellainen, että sillä olisi hankinnan kannalta merkitystä. Hakijoita ei ole saatettu eriarvoiseen asemaan, vaikka tarjousta ei ole hylätty tällä perusteella.

Muut perusteet

Oikaisua vaativan mukaan voittaneeseen tarjoukseen on liitetty suuri määrä omia ehtoja, jotka eivät vastaa tarjouspyynnön kohdassa "Sopimusmenettely" esitettyjä. Näitä ovat oikaisun vaatijan mukaan muun muassa NL17, NLM 10, NU15/NR 15, kW-set takuehdot jne.

Hankintayksikkö katsoo, ettei voittanutta tarjousta ole ollut tarpeen hylätä sen johdosta, että voittaneessa tarjouksessa on esitetty noudatettavaksi yllä kuvattuja ehtoja. Tarjouspyynnön kohdan "Sopimusmenettely" mukaan "Niiltä osin, kuin muuta ei ole sovittu, hankinnasta tehtäviin sopimukseen sovelletaan JYSE 2014 Tavarat toimitusehtoja". Tarjouksesta käy siis selkeästi ilmi, että hankinnasta tehtäviin sopimukseen voidaan soveltaa myös muita kuin tarjouspyynnössä määriteltyä JYSE 2014 TAVARAT -ehtoja.

Todettakoon myös, että muutkin oikaisuvaatimuksen kohdassa "Yhteenvedo" esitetyt väitteet ovat perusteettomia, eivätkä ne ole johtaneet tarjouksen tarjouspyynnön vastaisuuteen.

Hankintayksikkö ei koe tarpeelliseksi kommentoida Voimalaite Service Oy:n väittämiä siltä osin, kuin väitteitä tarjouspyynnön puutteista ja ristiriidoista ei ole yksilöity tarkemmin. Tältä osin oikaisun vaatija toistaa jo aikaisemmin lausumansa siitä, että hankintamenettelyssä on menetelty kaikilta osin menettelyä ohjaavan erityisalojen hankintalain vaatimusten mukaisesti.

2.3 Tarjousten vertailu

Varavoimakoneen erillishankintaa koskevan tarjouspyynnön kohdan 5.7 "Laatukriteerit ja referenssit" mukaan " Tarjouksen liitteenä tulee esittää koneen hiilidioksidipäästöt vuoden aikana, konetta tullaan käyttämään kerran kuussa toimittajan määrittelemän koekäyttö ajan verran. Muuhun käyttöön 12h kertakäyttö. (paras saa tästä 4 ja huonoin saa 0 pistettä)".

Oikaisun vaatija esittää, että kW-setin voittaneelle tarjoukselle on annettu tarjousten vertailussa yllä kuvatusta laatukriteeristä virheellisesti 4 pistettä. Oikaisun vaatijan mukaan voittaneessa tarjouksessa ei ole esitetty miten "toimittajan määrittelemät koekäytöt" kerran kuussa vuoden aikana suoritetaan. kW-set Oy on oikaisun vaatijan mukaan myös ilmoittanut virheellisesti moottorin hiilimonoksidipäästöt, vaikka tarjouksen liitteenä on pyydetty toimitettavaksi hiilidioksidipäästöt. Oikaisun vaatijan mukaan voittaneessa tarjouksessa esitetyistä arvoista ei pääse kiinni vaadittuun vuosipäästöön.

Lisäksi oikaisun vaatija esittää myös, että hiilidioksidipäästöt ovat suoraan verrannolliset dieselin polttoaineen kulutukseen ollen 2,6/litra. Koska Himoisän käyttämän ja kW-set Oyn tarjoaman Mitsubishi moottorin polttoaineen kulutus on suurempi kuin Voimalaite Service Oyn tarjoaman Baudouin 16M33G199/5 moottorin, oikein suoritettuna vertailussa Voimalaite Service Oyn tarjouksen tulee saada enemmän pisteitä kuin kW-set Oy:n tarjouksen.

Hankintayksikkö huomauttaa, että tarjouspyynnössä ei ole pyydetty yksilöimään tarkemmin, miten toimittajan määrittelemät koekäytöt kerran kuussa vuoden aikana suoritetaan. Toisin kuin oikaisun vaatija esittää, kW-setin tarjouksessa on esitetty tarjouspyynnön mukaisesti moottorin hiilidioksidipäästöt. Vaaditut hiilidioksidipäästöt ovat luettavista kW-setin tarjouksen liitteestä 5 omalta riviltään. Tarjoaja on ilmeisesti erehdyksessä ympyröinyt tarjouksen liitteestä hiilimonoksidipäästöt, mutta hiilidioksidipäästötiedot ovat samalla sivulla selkeästi luettavissa.

Hankintayksikkö on laskenut kaikkien tarjoajien elinkaari- ja kulutustiedot samalla kaavalla ja laskenta on vielä tarkistettu oikaisua vaativan hankintaoikaisun ja valituksen johdosta, joten vuosipäästötiedot on tarkasteltu kaikkien tarjoajien osalta vertailukelpoisella tavalla. Hankintayksikkö toteaa, että tämä on ainoa oikaisun vaatijan esittämä kohta, joka liittyy valintaperusteisiin ja tarjoajien pisteytykseen. Kulutustiedoista oikaisun vaatijan tarjoama kone onkin saanut paremmat pisteet kuin voittanut tarjoaja, joten tarjoajien pisteytyksessä on tältä osin jo menetelty oikaisun vaatijan esittämällä tavalla.

2.4 Yhteenveto

Kuten yllä kuvatusta käy ilmi, hankintayksikkö ei ole menetellyt erityisalojen hankintalain vastaisesti kW-Set Oy:n jäljempänä "kW-Set") ja Voimalaite Service Oy:n ("jäljempänä "Voimalaite Service") tarjouksien eikä muidenkaan tarjousten käsittelyssä.

Tarjousten vertailuperusteena on ollut tarjoushinta sekä laatukriteerit ja referenssit, joina on arvostettu seuraavia seikkoja;

- referenssikohteet ja asiakastyytyväisyys, maksimipisteet 6
- toimitettujen yli 2500 KVA varavoimakoneiden määrä, maksimipisteet 10
- huollon varmuus ja toimivuus, maksimipisteet 10 sekä
- tarjotun toimituksen polttoaineenkulutus, elinkaarikustannukset ja hiilidioksidipäästöt, maksimipisteet 14

Tarjousten vertailuperusteena ei ole otettu huomioon mitään muita perusteita.

Tarjousasiakirjoihin on sisältynyt hankintaohjelma, johon Voimalaite Service Oy on verrannut voittaneen tarjoajan tarjousaineistoa ja pitänyt sitä tällä perusteella tarjouspyynnön vastaisena. Hankintaohjelman sisältö asettaa kuitenkin yleiset raamit varavoimakoneen hankinnalle. Hankintaohjelma sisältää koneelta hyväksyttäviä ratkaisuja – ei ehdotonta kriteeristöä, jonka kaikkien yksityiskohtien tulisi täytyä valitun koneen osalta. Kuten edellä on todettu, teknisinä seikkoina on pisteytetty ainoastaan polttoaineen kulutus, elinkaarikustannukset ja hiilidioksidipäästöt. Voittaneeseen tarjoukseen sisältyvät tekniset seikat, joihin oikaisun vaatija vetoaa, ovat tarjouksen kannalta epäolennaisia – eivät luonteeltaan sellaisia, joiden nojalla voittanut tarjous olisi tullut hylätä tarjouspyynnön vastaisena. Myöskään oikaisun vaatijan tarjoama varavoimakone ei kaikilta yksityiskohdiltaan vastaa kaikkia hankintaohjelman ohjeellisia teknisiä yksityiskohtia. Hankintayksikkö myös huomauttaa, että kaikki tarjotut varavoimakoneet ovat teknisiltä ominaisuuksiltaan hankintapyynnön mukaiseen käyttöön soveltuvia ja niissä on ainoastaan pieniä teknisiä eroavaisuuksia.